

k.i.p

kunst in de provincie

Thema: kunsteducatie en onderwijs

- > Toeval gezocht: project voor jonge kinderen met 15 kunstenaars op 15 scholen
- > Interview: Bade, Velserboer en Ebinger
- > Nieuw: Tentoonstellingsagenda

▶ Toeval gezocht

Annemieke Huisingh

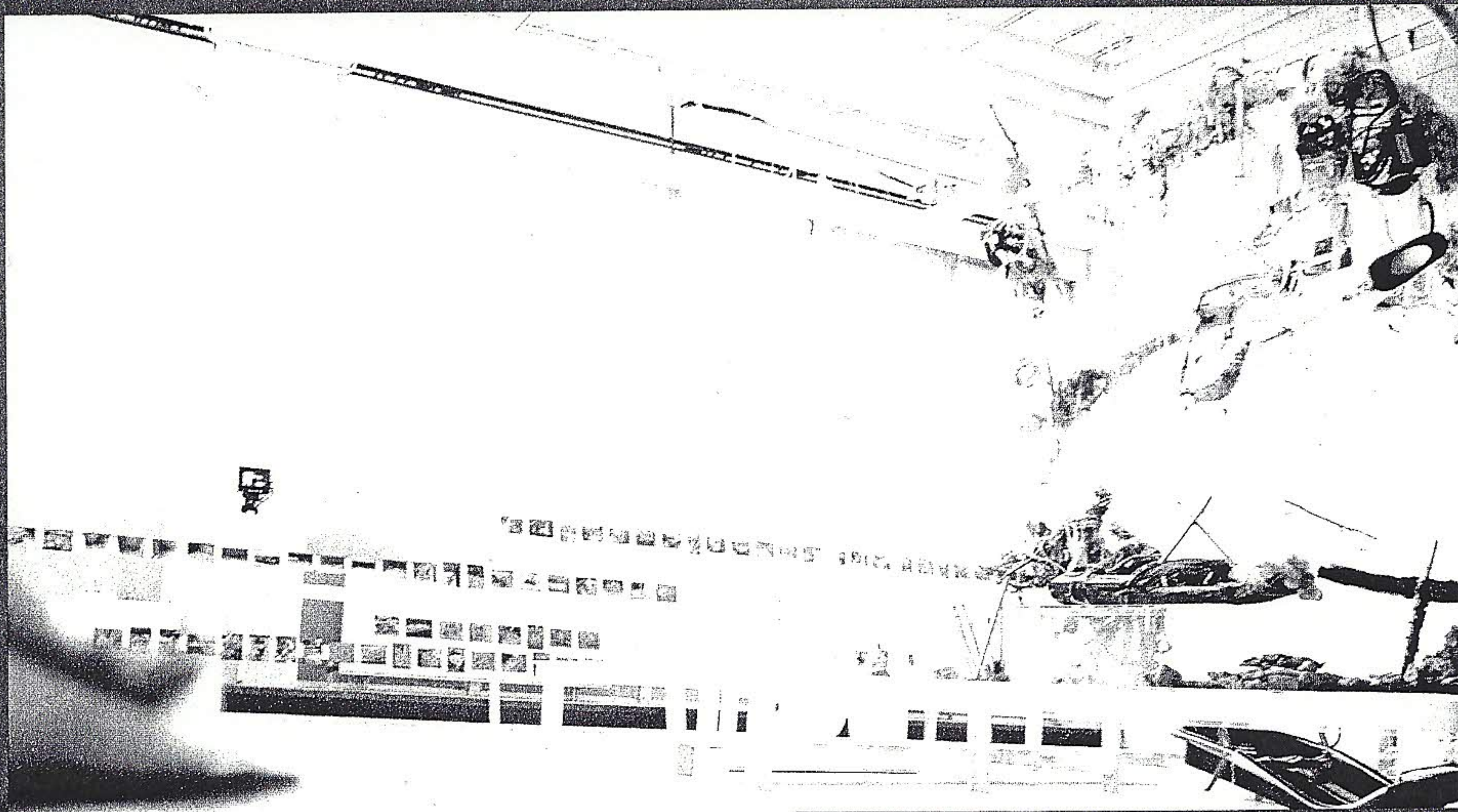
In het kunsteducatieproject *Toeval gezocht* werkten vijftien kunstenaars zes weken lang op vijftien Noord-Hollandse basisscholen. Met de Reggio-Emilia-benadering en het werk van kunstenaarsduo Heringa/Van Kalsbeek als inspiratiebron werden de expressieve potenties van de jonge kinderen aanbeoordeld. Het begrip 'verzamen' gold daarbij als startpunt. Projectleider Annemieke Huisingh laat drie deelnemende kunstenaars - Irma de Bruijne, Hanneke Saaltink en Eva Klee - aan het woord over hun ervaringen.

Irma de Bruijne: "De start van het project was voor mij de inrichting van het atelier op school, het moest een eigen ruimte zijn met een speciale sfeer. Ik wilde rust en concentratie mogelijk maken, en tegelijkertijd een uitdagende omgeving bieden. De vloer mocht geen belemmering zijn om dingen te doen, dus die hebben we bekleed met karton en daarna wit geschilderd. Maar er moest ook huiselijkheid zijn, daarom heb ik een groot kleed met kussens neergelegd. Banken, tafels en schotten hebben we zo neergezet, dat kinderen in groepjes konden werken. Ze moesten hun schoenen uitdoen bij binnenkomst om de overgang naar een nieuwe plek te markeren. In het midden stonden lange tafels waar alle verzamelingen op gezet of gelegd konden worden. Ik had mooie doosjes in allerlei maten verzameld die de kinderen zouden kunnen gebruiken voor hun verzamelingen.

Ik had bovendien de luxe dat de school een rijkelijk voorzien handenarbeidlokaal had, vol goede materialen, zoals karton, wol, klei, ijslollystokjes. Deze konden we dus desgewenst in het atelier inbrengen."

Geraspt stoepkrijt

"En verder dacht ik alleen maar: niets invullen van te voren, laat de kinderen maar komen. Ik wilde zo goed mogelijk de Reggio Emilia-benadering laten werken. Dit deed ik door tijd en ruimte te maken, door een helder kader aan te bieden en beperkingen te kiezen in het aanbod van materiaal. Iedere werkochtend begon ik met een vraag of het aanbieden van een mogelijkheid (bijvoorbeeld een nieuw materiaal) en daarna liet ik ze volledig hun eigen gang gaan. Ik greep eigenlijk alleen in als de focus zich verlegde. Soms gaf ik wel een suggestie. Bijvoorbeeld: ik merkte dat als de kinderen een nieuw materiaal kregen aangeboden ze dit altijd in hun eentje

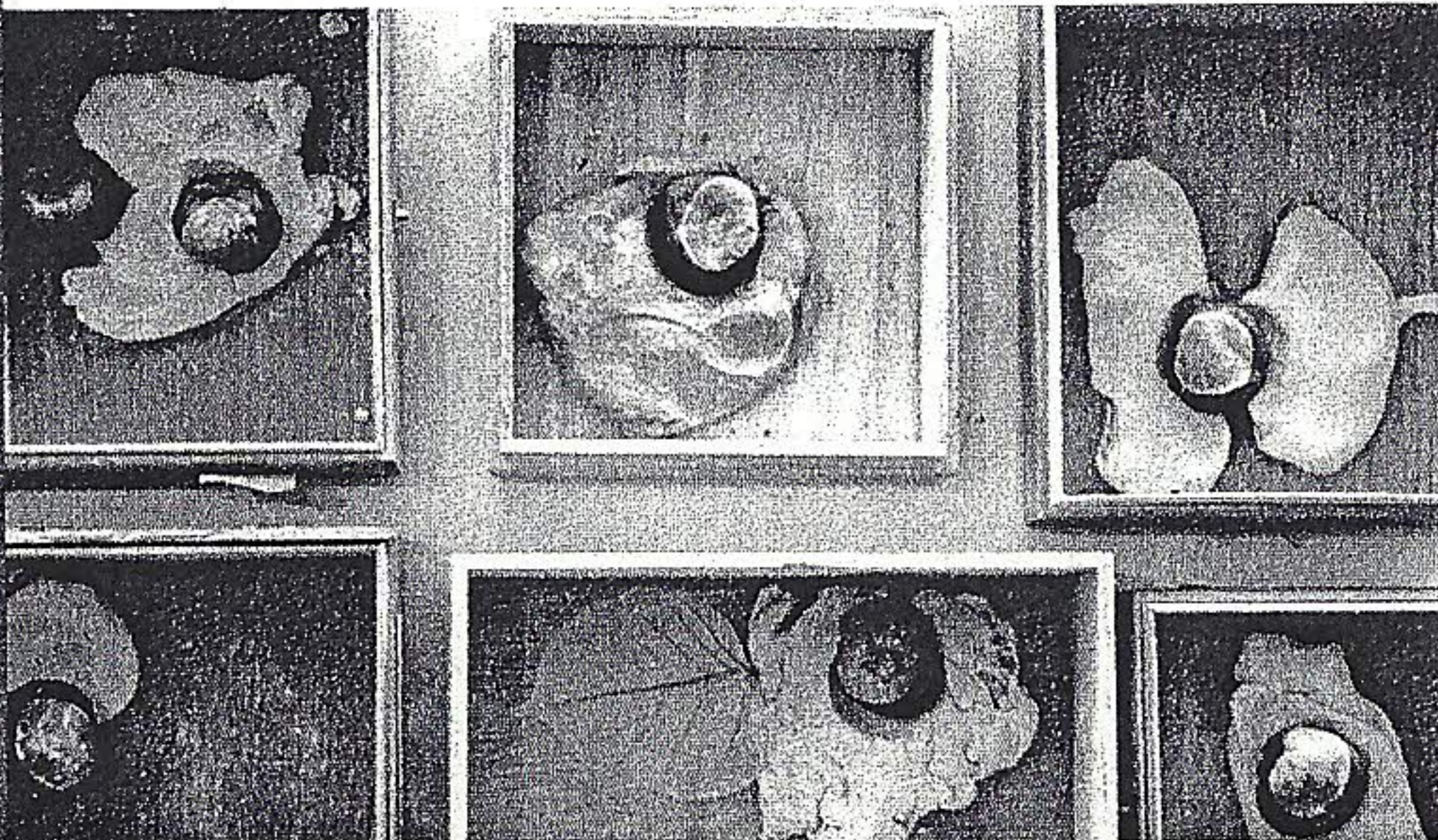
Toeval gezocht

Toeval gezocht is een project voor jonge kinderen met vijftien kunstenaars op vijftien scholen, verbonden aan de tentoonstelling *Cruel Bonsai* van het kunstenaarsduo Heringa/Van Kalsbeek in het Stedelijk Museum Amsterdam. De werkwijze is geïnspireerd door de Reggio Emilia-benadering (zie kader pagina 6). Het project is een onderzoek naar de verbinding van de expressieve talen van jonge kinderen met de artistieke talen van Heringa/Van Kalsbeek. Zes weken lang werkten de kunstenaars, leerkrachten en stagiaires twee dagdelen per week samen met de kinderen. De leeftijd van de kinderen varieerde van vier tot zeven jaar. De gedachten, hypothesen, ideeën en initiatieven van de kinderen bepaalden steeds de koers van het project. Het werkproces is intensief gedocumenteerd in tekst, foto's en film en te zien op website www.toevalgezocht.nl.

Van 4 november tot 6 januari 2008 is een selectie van de resultaten en het werkproces tentoongesteld in het Stedelijk Museum. In dezelfde periode bezoeken alle deelnemende kinderen beide tentoonstellingen.

Op 12 december vindt in het Stedelijk Museum een symposium plaats, waarop het project wordt gepresenteerd en bediscussieerd en voordrachten worden gegeven vanuit verschillende invalshoeken door professor Robbert Dijkgraaf, filosofe Marjan Slob en auteur Joke van Leeuwen. Voorjaar 2008 zullen project en symposium resulteren in een publicatie van Uitgeverij Lemniscaat.

Familieschool (Heerhugowaard). Bewaarplekken voor kastanjes.
Foto: Jan-Willem Scholten

Tentoonstelling *Toeval gezocht* (Stedelijk Museum Amsterdam) Foto: Jan Willem Scholten

gingen uitproberen. Dan gaf ik soms na enige tijd de suggestie of ze misschien samen een werk wilden maken. Als dat aansloeg, kozen ze zelf het groepje en gingen als groepje weer zelfstandig aan de slag."

"Ik had in het atelier ook een aantal kunstboeken neergelegd. Zoals over Wolfgang Laib en over Sjoerd Buisman, dus vooral kunstenaars die werk met de natuur maken. Op een gegeven moment kwam een van de kinderen met geraspt stoepkrijt als zelf ontdekt nieuw materiaal. Naar aanleiding daarvan liet ik het werk met stuifmeel zien van Wolfgang Laib. De week daarna ontdekten kinderen zaagsel als nieuw materiaal en hebben ze letterlijk uren stammetjes staan doorzagen om voldoende zaagsel te maken."

"De analyse van de werkwijze van Heringa/Van Kalsbeek heeft voor mij een belangrijke leidraad gevormd, met name de begrippen: verzamelen, ordenen, kleur en zwaartekracht. Vanuit deze begrippen probeerde ik de kinderen te inspireren tot eigen onderzoek en experiment. En dat ging eigenlijk vanzelf, ze waren steeds enthousiast en kwamen er zelf mee. In het atelier lag op een gegeven moment per ongeluk één bolletje wol, dat ontdekten de kinderen en vanaf dat moment vroegen ze om meer wol. Daaruit is de hele wikkelperiode ontstaan"

Abstractie

"Ik heb ze gestimuleerd om steeds naar abstract werken terug te keren. Bijvoor-

